

Zaak C-579/21**Verzoek om een prejudiciële beslissing****Datum van indiening:**

22 september 2021

Verwijzende rechter:

Itä-Suomen hallinto-oikeus (Finland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

21 september 2021

Verzoekende partij:

J.M.

Andere partijen in de procedure:

Apulaistietosuojavaltuutettu

Pankki S

ITÄ-SUOMEN HALLINTO-OIKEUS	TUSSENBSLISSING	[OMISSIS]
		[OMISSIS]
	[OMISSIS]	[OMISSIS]
	[OMISSIS]	[OMISSIS]

VOORWERP VAN DE PROCEDURE	Verzoek om een prejudiciële beslissing aan het Hof van Justitie van de Europese Unie overeenkomstig artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU)
Verzoeker	J.M.
Andere partijen in de procedure	Apulaistietosuojavaltuutettu (adjunct-toezichthouder voor gegevensbescherming, Finland) Pankki S
Bestreden besluit	Besluit van de Apulaistietosuojavaltuutettu van 4 augustus 2020 [OMISSIS]

Voorwerp van het hoofdgeding en voor de beslissing relevante feiten

- 1 In de bij de Itä-Suomen hallinto-oikeus (bestuursrechter Oost-Finland) aanhangige zaak is de vraag gerezen welke uitlegging moet worden gegeven aan artikel 4, punt 1, en artikel 15, lid 1, van verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming).
- 2 Het hoofdgeding betreft de uitlegging van het begrip „persoonsgegevens” en het recht van de betrokkene om de over hem verzamelde gegevens in te zien. J.M., die de zaak aanhangig heeft gemaakt bij de Itä-Suomen hallinto-oikeus, was in loondienst werkzaam bij Pankki S (hierna: „bank”). J.M. was ook een klant van de bank. Naar eigen zeggen heeft J.M. in 2014 kennis gekregen van het feit dat zijn klantgegevens in de periode tussen 1 november en 31 december 2013, waarin hij werkzaam was bij de bank, waren gecontroleerd. J.M. vermoedt dat de redenen voor de controle van zijn gegevens niet volstrekt gegrond waren. Bij schrijven van 29 mei 2018 heeft hij de bank verzocht hem informatie te verstrekken waaruit blijkt welke personen zijn klantgegevens in de periode tussen 1 november en 31 december 2013 hebben verwerkt en hem ook over het doel van de verwerking van zijn klantgegevens te informeren. J.M. is inmiddels door de bank ontslagen. J.M. heeft als motivering voor zijn verzoek tot inzage onder andere opgegeven dat hij de redenen voor zijn ontslag wil achterhalen.
- 3 In haar antwoord van 30 augustus 2018 aan J.M. heeft de bank in haar hoedanigheid van verwerkingsverantwoordelijke geweigerd om inlichtingen te verstrekken over de namen van de werknemers die zijn klantgegevens hebben verwerkt. Volgens de bank is het recht uit hoofde van artikel 15 van de algemene verordening gegevensbescherming om zijn eigen gegevens te controleren, niet van toepassing op de loggegevens in het gegevensverwerkingssysteem van de bank. Volgens de bank zijn de gevraagde inlichtingen persoonsgegevens van de werknemer die de gegevens heeft verwerkt, en niet die van de klant. In haar antwoord aan J.M. heeft de bank in haar hoedanigheid van verwerkingsverantwoordelijke te kennen gegeven dat zij nadere toelichtingen over de loggegevens zou geven om misverstanden uit de weg te ruimen. Volgens deze toelichtingen heeft de interne auditdienst van de bank in 2014 de verwerking van de klantgegevens van J.M. tussen 1 november en 31 december 2013 onderzocht. De interne auditdienst is tot de bevinding gekomen dat in de desbetreffende periode vier medewerkers van de bank de gegevens van J.M. hadden verwerkt en dat de verwerking van zijn gegevens verband hield met de verwerking van gegevens van een andere klant van de bank, met wie J.M. een band had toen hij de kwestie behandelde. Uit de gegevens van de andere klant bleek dat een persoon genaamd J.M. een schuldverbintenis jegens hem was aangegaan. Omdat J.M. binnen de bank op hetzelfde tijdstip als relatiemanager verantwoordelijk was voor die klant, moest de bank onderzoeken of J.M. de betrokken schuldenaar was en of er dus mogelijk sprake was van een ongeoorloofd belangenconflict. Voor

het onderzoek van deze situatie moest de bank derhalve ook de gegevens van J.M. verwerken en iedere medewerker van de bank die de gegevens van J.M. had verwerkt, heeft jegens de interne auditdienst een verklaring afgelegd over de redenen voor de gegevensverwerking. Verder heeft de bank verklaard dat zij J.M. met betrekking tot de in 2013 verrichte gegevensverwerking binnen de bank niet verdacht van foutief gedrag.

- 4 J.M. heeft de zaak voorgelegd aan de nationale toezichhoudende autoriteit, de Tietosuojavaltuutetun toimisto, en deze verzocht de bank te gelasten de gevraagde informatie mee te delen. Volgens J.M heeft eenieder het recht de hem betreffende zaken en gegevens in te zien. Gegevens betreffende de verwerking van klantgegevens vormen niet direct eigen gegevens van een persoon, maar houden rechtstreeks verband met een behoorlijke verwerking van persoonsgegevens en de beveiliging daarvan. Wanneer een persoon geen recht zou hebben om die gegevens te ontvangen, zou hij niet beschikken over een daadwerkelijk middel om te laten nagaan of de hem betreffende gegevens op een behoorlijke wijze zijn verwerkt.
- 5 Bij besluit van 4 augustus 2020 [OMISSIS] heeft de Apulaistietosuojavaltuutettu het verzoek van J.M. om toegang tot de door hem gevraagde gegevens bij de bank afgewezen. De Apulaistietosuojavaltuutettu heeft de bank dus niet overeenkomstig artikel 58, lid 2, onder c), van de algemene verordening gegevensbescherming gelast om het verzoek van J.M. tot uitoefening van zijn rechten uit hoofde van deze verordening in te willigen. In zijn besluit stelde de Apulaistietosuojavaltuutettu vast dat de vordering van J.M. in wezen neerkwam op een verzoek om toegang tot de loggegevens van gebruikers. De Apulaistietosuojavaltuutettu verwees in zijn besluit naar zijn bestaande beslissingspraktijk, volgens welke loggegevens van gebruikers geen gegevens met betrekking tot de klanten zelf zijn, maar gegevens met betrekking tot de werknemers die de klantgegevens hebben verwerkt. De loggegevens van gebruikers moeten dus worden geacht niet te vallen onder het recht van inzage krachtens § 26 van de voorheen in het Finse recht geldende henkilötietolaki 523/1999)¹ (wet inzake persoonsgegevens). Dienovereenkomstig hebben alleen personen die de in een databestand opgenomen persoonsgegevens zelf hebben verwerkt, het recht op controle van loggegevens die buiten de werkingssfeer van bijzondere wetten vallen. Voorts was de Apulaistietosuojavaltuutettu van oordeel dat loggegevens voor de toepassing van de algemene verordening gegevensbescherming moeten worden beschouwd als gegevens die juist betrekking hebben op de werknemers die de klantgegevens hebben verwerkt en derhalve vormen de loggegevens geen gegevens in verband met J.M. waartoe hij overeenkomstig artikel 15 van de verordening een recht van toegang heeft.
- 6 Met zijn beroep bij de Itä-Suomen hallinto-oikeus verzocht J.M. om nietigverklaring van het besluit van de Apulaistietosuojavaltuutettu. J.M. meent

¹ Finlex: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/kumotut/1999/19990523>.

dat hij op grond van de algemene verordening gegevensbescherming het recht heeft om inlichtingen te ontvangen over de identiteit van de personen die zijn gegevens bij de bank hebben onderzocht alsmede over de verklaring die zij hebben afgelegd. Volgens J.M. is deze informatie noodzakelijk om aan te tonen dat de verwerkingsverantwoordelijke inbreuk heeft gemaakt op de bescherming van persoonsgegevens. De verwerkingsverantwoordelijke moet kunnen bewijzen dat de verwerking van de persoonsgegevens van J.M. rechtmatig, behoorlijk en transparant was. De door de verwerkingsverantwoordelijke afgelegde verklaring over de verwerking van de gegevens van J.M. strookt niet met de vereisten van de algemene verordening gegevensbescherming.

- 7 De Apulaistietosuojavaltuutettu heeft voor de hallinto-oikeus zijn standpunt gehandhaafd dat de gevraagde gegevens precies betrekking hebben op de werknemers die de klantgegevens hebben verwerkt en dat het recht van inzage van de betrokkene dus niet ziet op deze gegevens.
- 8 De bank heeft in haar verklaring ten behoeve van het verzoek om een prejudiciële beslissing gesteld dat de door J.M. gevraagde loggegevens geen persoonsgegevens van J.M. zijn, zodat die gegevens niet vallen onder het recht van inzage krachtens de algemene verordening gegevensbescherming.

Nationale bepalingen en rechtspraak

Tietosuojalaki (gegevensbeschermingswet) (1050/2018)

- 9 Volgens § 1 van de tietosuojalaki concretiseert en complementeert deze wet verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming) en de toepassing ervan in Finland.
- 10 Volgens § 30 zijn de bepalingen inzake de verwerking van persoonsgegevens van werknemers met betrekking tot controles ten aanzien van hen en de in het kader daarvan in acht te nemen vereisten, het technisch toezicht op de werkplek en het ophalen en openen van elektronische post van werknemers vervat in de laki yksityisyyden suojasta työelämässä (759/2004) (wet inzake de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in het beroepsleven).
- 11 Volgens § 34, lid 1, heeft de betrokkene geen recht op toegang tot de over hem verzamelde persoonsgegevens in de zin van artikel 15 van de algemene verordening gegevensbescherming, wanneer:
 - 1) de verstrekking van gegevens de nationale veiligheid en landsverdediging of de openbare orde en veiligheid zou kunnen schaden, of het voorkomen of onderzoeken van strafbare feiten in gevaar zou kunnen brengen;

- 2) de verstrekking van gegevens een ernstige bedreiging zou kunnen vormen voor de gezondheid van of de zorg voor de betrokkene, of voor de rechten van de betrokkene of een derde;
- 3) de persoonsgegevens worden gebruikt voor toezichtactiviteiten en het achterhouden van de gegevens de bescherming van een belangrijk economisch of financieel belang van Finland of de Europese Unie dient.
- 12 § 34, lid 2, bepaalt dat wanneer slechts een deel van de in lid 1 bedoelde gegevens niet vallen onder het recht bedoeld in artikel 15 van de algemene verordening gegevensbescherming, de betrokkene het recht heeft om inlichtingen over de overige hem betreffende gegevens te ontvangen.
- 13 Volgens § 34, lid 3, moet de betrokkene in kennis worden gesteld van de redenen voor de beperking, voor zover daarmee geen afbreuk wordt gedaan aan het doel van de beperking.
- 14 Volgens § 34, lid 4, moeten de in artikel 15, lid 1, van de algemene verordening gegevensbescherming bedoelde gegevens op verzoek van de betrokkene worden verstrekt aan de toezichthouder voor gegevensbescherming, voor zover de betrokkene geen recht van toegang tot de over hem verzamelde gegevens heeft.

Laki yksityisyyden suojasta työelämässä (759/2004) (wet op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in het beroepsleven)

- 15 Volgens § 4 (347/2019), tweede lid, van hoofdstuk 2 van de laki yksityisyyden suojasta työelämässä dient de werkgever de werknemer vooraf ervan op de hoogte te stellen dat gegevens in verband met hem worden verzameld om zijn betrouwbaarheid te onderzoeken. Wanneer de werkgever de werknemer op zijn kredietwaardigheid toetst, dient de werkgever bovendien aan de werknemer mee te delen uit welk register de kredietgegevens zijn verkregen. Wanneer gegevens betreffende de werknemer zijn verzameld bij een andere persoon dan de werknemer zelf, moet de werkgever de verkregen gegevens aan de werknemer medelen alvorens deze te gebruiken voor beslissingen in verband met de werknemer. De verplichtingen van de verwerkingsverantwoordelijke om gegevens aan de betrokkene mee te delen en het recht van de betrokkene op toegang tot de gegevens zijn geregeld in hoofdstuk III van de algemene verordening gegevensbescherming.

Bijzondere wetgeving over het recht om loggegevens van gebruikers in te zien

- 16 In Finland was het recht op inzage in loggegevens van gebruikers vóór de inwerkingtreding van de algemene verordening gegevensbescherming uitsluitend geregeld in bijzondere wetgeving, zoals de laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (wet inzake de elektronische verwerking van klantgegevens in de sociale dienstverlening en de gezondheidszorg)

(159/2007)² en de laki väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista (wet inzake het bevolkingsregister en de certificeringsdiensten van het agentschap voor digitale informatie en informatie in verband met de bevolking) (661/2009)³.

Rechtspraak van de Korkein hallinto-oikeus (hoogste bestuursrechter, Finland)

- 17 In Finland heeft de Korkein hallinto-oikeus prejudiciële uitspraken gedaan over de activiteiten van overheidsinstanties in verband met de toepassing van de laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999) [wet openbaarheid van bestuur; hierna ook: de julkisuuslaki („wet op de vrijheid van informatie”)]. Vóór de inwerkingtreding van de algemene verordening gegevensbescherming heeft de Korkein hallinto-oikeus bijvoorbeeld in zijn arrest van 5 april 2014 (KHO:2014:69) geoordeeld dat vertrouwelijke loggegevens geen betrekking hadden op de persoon die om inzage in de loggegevens had verzocht, maar wel op de gebruikers van de systemen voor gegevensverwerking. De Korkein hallinto-oikeus heeft echter ook vastgesteld dat uit de verklaringen van de politie niet was gebleken dat de verstrekking van de loggegevens de uitvoering van de politietaken of de veiligheid van de politiemedewerkers zodanig in gevaar zou hebben gebracht dat een zwaarwegend maatschappelijk of particulier belang in de zin van § 11, lid 2, punt 1, van de julkisuuslaki in de weg zou hebben gestaan aan de informatieverstrekking. De betrokkene had als procespartij dus recht op mededeling van die loggegevens door de politiedienst.
- 18 Na de inwerkingtreding van de algemene verordening gegevensbescherming heeft de Korkein hallinto-oikeus in zijn arrest van 11 juni 2020 (KHO:2020:72) geoordeeld dat de hallinto-oikeus het beroep tegen een besluit van een overheidsdienst, de Verohallinto (Finse belastingdienst), niet alleen had moeten behandelen als een zaak betreffende de openbaarheid van overheidsinformatie, maar ook als een zaak met betrekking tot gegevensbescherming, te weten het recht van inzage van de betrokkene, met toepassing van de bepalingen van de algemene verordening gegevensbescherming. De Korkein hallinto-oikeus heeft de beslissing van de hallinto-oikeus vernietigd en heeft de zaak terugverwezen naar de hallinto-oikeus, met als precisering dat de zaak ook moest worden behandeld als een zaak met betrekking tot gegevensbescherming. De procedure was nog niet afgesloten op het tijdstip van het onderhavige verzoek om een prejudiciële beslissing.

Voor de beslechting van het geding relevante Unierechtelijke bepalingen

Algemene verordening gegevensbescherming

- 19 Volgens overweging 60 van de algemene verordening gegevensbescherming moet de betrokkene overeenkomstig de beginselen van behoorlijke en transparante

² Finlex: <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070159>.

³ Finlex: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2009/20090661>.

verwerking op de hoogte worden gesteld van het feit dat er verwerking plaatsvindt en van de doeleinden daarvan. De verwerkingsverantwoordelijke dient de betrokkene de nadere informatie te verstrekken die noodzakelijk is om tegenover de betrokkene een behoorlijke en transparante verwerking te waarborgen, met inachtneming van de specifieke omstandigheden en de context waarin de persoonsgegevens worden verwerkt.

- 20 Volgens overweging 63 van de verordening [met rectificatie (van de Finse taalversie) in PB 2021 L 074] moet een betrokkene het recht hebben om de persoonsgegevens die over hem zijn verzameld, in te zien, en om dat recht eenvoudig en met redelijke tussenpozen uit te oefenen, zodat hij zich van de verwerking op de hoogte kan stellen en de rechtmatigheid daarvan kan controleren. Dit houdt ook in dat betrokkenen het recht dienen te hebben op inzage in hun persoonsgegevens betreffende hun gezondheid, zoals de gegevens in hun medisch dossier, dat informatie bevat over bijvoorbeeld diagnoses, onderzoeksresultaten, beoordelingen door behandelende artsen en verrichte behandelingen of ingrepen. Elke betrokkene dient dan ook het recht te hebben, te weten en te worden meegedeeld voor welke doeleinden de persoonsgegevens worden verwerkt, indien mogelijk hoe lang zij worden bewaard, wie de persoonsgegevens ontvangt, welke logica er ten grondslag ligt aan een eventuele automatische verwerking van de persoonsgegevens en, ten minste wanneer de verwerking op profilering is gebaseerd, wat de gevolgen van een dergelijke verwerking zijn. Indien mogelijk moet de verwerkingsverantwoordelijke op afstand toegang kunnen geven tot een beveiligd systeem waarop de betrokkene direct zijn persoonsgegevens kan inzien. Dat recht mag geen afbreuk doen aan de rechten of vrijheden van anderen, met inbegrip van het zakelijke geheim of de intellectuele eigendom en met name aan het auteursrecht dat de software beschermt. Die overwegingen mogen echter niet ertoe leiden dat de betrokkene alle informatie wordt onthouden. Wanneer de verwerkingsverantwoordelijke een grote hoeveelheid gegevens betreffende de betrokkene verwerkt, moet hij de betrokkene voorafgaand aan de informatieverstrekking kunnen verzoeken om te preciseren op welke informatie of welke verwerkingsactiviteiten het verzoek betrekking heeft.
- 21 Volgens artikel 4, punt 1, van de verordening wordt voor de toepassing van deze verordening verstaan onder „persoonsgegevens”: alle informatie over een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon („de betrokkene”); als identificeerbaar wordt beschouwd een natuurlijke persoon die direct of indirect kan worden geïdentificeerd, met name aan de hand van een identicator zoals een naam, een identificatienummer, locatiegegevens, een online identicator of van een of meer elementen die kenmerkend zijn voor de fysieke, fysiologische, genetische, psychische, economische, culturele of sociale identiteit van die natuurlijke persoon.
- 22 In artikel 5, lid 1, onder a) en f), en lid 2, is bepaald dat:
1. Persoonsgegevens moeten:

- a) worden verwerkt op een wijze die ten aanzien van de betrokkene rechtmatig, behoorlijk en transparant is („rechtmatigheid, behoorlijkheid en transparantie”);

[...]

- f) door het nemen van passende technische of organisatorische maatregelen op een dusdanige manier worden verwerkt dat een passende beveiliging ervan gewaarborgd is, en dat zij onder meer beschermd zijn tegen ongeoorloofde of onrechtmatige verwerking en tegen onopzettelijk verlies, vernietiging of beschadiging („integriteit en vertrouwelijkheid”).

2. De verwerkingsverantwoordelijke is verantwoordelijk voor de naleving van lid 1 en kan deze aantonen („verantwoordingsplicht”).

23 Volgens artikel 15, lid 1, van de verordening heeft de betrokkene het recht om van de verwerkingsverantwoordelijke uitsluitel te verkrijgen over het al dan niet verwerken van hem betreffende persoonsgegevens en, wanneer dat het geval is, om inzage te verkrijgen van die persoonsgegevens en van de volgende informatie [met rectificatie (van de Finse taalversie) in PB 2021 L 074]:

- a) de verwerkingsdoeleinden;
- b) de betrokken categorieën van persoonsgegevens;
- c) de ontvangers of categorieën van ontvangers aan wie de persoonsgegevens zijn of zullen worden verstrekt, met name ontvangers in derde landen of internationale organisaties.

24 Overeenkomstig artikel 24, [OMISSIS] lid 1, van de verordening treft de verwerkingsverantwoordelijke, rekening houdend met de aard, de omvang, de context en het doel van de verwerking, alsook met de qua waarschijnlijkheid en ernst uiteenlopende risico's voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen, passende technische en organisatorische maatregelen om te waarborgen en te kunnen aantonen dat de verwerking in overeenstemming met deze verordening wordt uitgevoerd. Die maatregelen worden geëvalueerd en indien nodig geactualiseerd.

25 Artikel 88 van de verordening bepaalt met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de arbeidsverhouding het volgende:

1. Bij wet of bij collectieve overeenkomst kunnen de lidstaten nadere regels vaststellen ter bescherming van de rechten en vrijheden met betrekking tot de verwerking van de persoonsgegevens van werknemers in het kader van de arbeidsverhouding, in het bijzonder met het oog op aanwerving, de uitvoering van de arbeidsovereenkomst, met inbegrip van de naleving van wettelijke of uit collectieve overeenkomsten voortvloeiende verplichtingen, het beheer, de planning en de organisatie van de arbeid, gelijkheid en diversiteit op het werk,

gezondheid en veiligheid op het werk, bescherming van de eigendom van de werkgever of de klant dan wel met het oog op de uitoefening en het genot van de met de arbeidsverhouding samenhangende individuele of collectieve rechten en voordelen, en met het oog op de beëindiging van de arbeidsverhouding.

2. Die regels omvatten passende en specifieke maatregelen ter waarborging van de menselijke waardigheid, de gerechtvaardigde belangen en de grondrechten van de betrokkene, met name wat betreft de transparantie van de verwerking, de doorgifte van persoonsgegevens binnen een concern of een groepering van ondernemingen die gezamenlijk een economische activiteit uitoefenen en toezichtsystemen op het werk.

Voor de beslechting van het geding relevante rechtspraak van het Hof

- 26 De Itä-Suomen hallinto-oikeus kent geen rechtspraak van het Hof waarin de algemene verordening gegevensbescherming in een vergelijkbare situatie is uitgelegd. Omdat het begrip „persoonsgegevens” niet is afgebakend in de algemene verordening gegevensbescherming, heeft de hallinto-oikeus de rechtspraak van het Hof over richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens (richtlijn gegevensbescherming) geanalyseerd.
- 27 In zijn arrest van 7 mei 2009 in zaak C-553/07, Rijkeboer, EU:C:2009:293, heeft het Hof uitlegging gegeven aan het recht van toegang overeenkomstig artikel 12 van de richtlijn gegevensbescherming. Die zaak betrof een situatie waarin een persoon de toegang was ontzegd tot informatie over de verstrekking van zijn persoonsgegevens aan derden in de twee jaar voorafgaand aan zijn verzoek om informatie. Het Hof oordeelde dat om de omvang van het recht op toegang dat de richtlijn mogelijk moet maken, te kunnen beoordelen, eerst moest worden uitgemaakt op welke gegevens het recht op toegang betrekking heeft, en daarna moest worden ingegaan op het doel van artikel 12, onder a), van de richtlijn gezien tegen de achtergrond van de doelstellingen daarvan (punt 40 van het arrest). In deze door het Hof behandelde zaak waren twee categorieën gegevens in het spel. De eerste categorie betrof privégegevens die de gemeente over een persoon bezit, zoals diens naam en adres, welke in casu basisgegevens zijn. Het Hof stelde vast dat deze gegevens „persoonsgegevens” in de zin van artikel 2, onder a), van de richtlijn zijn, aangezien het gaat om informatie betreffende een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon. De tweede categorie betrof informatie over de ontvangers of de categorieën ontvangers van deze basisgegevens alsmede over de inhoud van deze gegevens, en heeft dus betrekking op de verwerking van de basisgegevens (punten 41-43 van het arrest).
- 28 Naar het oordeel van het Hof impliceert het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer dat de betrokkene zich ervan kan vergewissen dat zijn persoonsgegevens juist en rechtmatig worden verwerkt, dat wil met name zeggen

dat de hem betreffende basisgegevens juist zijn en dat zij worden verstrekt aan gemachtigde ontvangers. Zoals in overweging 41 van de richtlijn staat, moet de betrokkene over het recht beschikken om toegang te verkrijgen tot de gegevens die het voorwerp van een verwerking vormen en hemzelf betreffen, zodat hij de nodige controles kan verrichten. Het Hof wees erop dat artikel 12, onder a), van de richtlijn in dit verband voorziet in een recht op toegang tot de basisgegevens en tot de informatie over de ontvangers of de categorieën ontvangers van die gegevens. Volgens het Hof is dit recht op toegang noodzakelijk opdat de betrokkene de in artikel 12, onder b) en c), van de richtlijn bedoelde rechten kan uitoefenen, te weten, in het geval dat zijn gegevens niet conform de richtlijn zijn verwerkt, het recht om van de voor de verwerking verantwoordelijke gedaan te krijgen dat deze zijn gegevens rectificeert, uitwist of afschermt [onder b)], of derden aan wie de gegevens zijn meegedeeld, van die rectificatie, uitwissing of afscherming in kennis stelt, tenzij zulks onmogelijk blijkt of onevenredig veel moeite kost [onder c)] (punten 49-50 van het arrest).

- 29 Het Hof stelde vast dat de werkingssfeer van de richtlijn zeer ruim is en dat de in de richtlijn bedoelde persoonsgegevens van uiteenlopende aard zijn (punt 59 van het arrest).
- 30 Het Hof heeft in zijn arrest in zaak C-434/16, Nowak (EU:C:2017:994), uitlegging gegeven aan het begrip „persoonsgegevens” in artikel 2, onder a), van de richtlijn gegevensbescherming. Die zaak had betrekking op een situatie waarin een nationale toezichthoudende autoriteit had geweigerd om een persoon toegang te geven tot een verbeterde kopie van een examen waaraan hij had deelgenomen, op grond dat de daarin vervatte gegevens geen persoonsgegevens vormen. Het Hof oordeelde in zijn arrest dat het gebruik van de woorden „iedere informatie” in de definitie van het begrip „persoonsgegevens” in artikel 2, onder a), van de richtlijn gegevensbescherming er immers op wijst dat het de bedoeling van de Uniewetgever was om een ruime betekenis te geven aan dit begrip, dat niet beperkt is tot gevoelige of persoonlijke informatie maar zich potentieel uitstrekt tot elke soort informatie, zowel objectieve informatie als subjectieve informatie onder de vorm van meningen of beoordelingen, op voorwaarde dat deze informatie de betrokkene „betreft” (punten 34-35 van het arrest).
- 31 Dat de opmerkingen van de examinerator bij de door de kandidaat geformuleerde examenantwoorden tevens informatie betreffende de examinerator zelf opleveren, doet volgens het Hof niet af aan de vaststelling dat deze opmerkingen informatie vormen die, vanwege hun inhoud, doel en gevolg, gelieerd is aan die kandidaat (punt 44 van het arrest).
- 32 Voorts oordeelde het Hof dat het niet-kwalificeren als „persoonsgegevens” van informatie betreffende een kandidaat die vervat zit in zijn antwoorden op een beroepsexamen en in de opmerkingen van de examinerator bij deze antwoorden, die informatie bijgevolg volledig zou onttrekken aan de bescherming van de beginselen en waarborgen inzake persoonsgegevens, meer bepaald aan de in de artikelen 6 en 7 van de richtlijn gegevensbescherming vastgelegde beginselen

betreffende de kwaliteit van die gegevens en de toelaatbaarheid van hun verwerking, alsook aan de in de artikelen 12 en 14 van deze richtlijn voorziene rechten van toegang, rectificatie en verzet van de betrokkene en aan het toezicht dat de toezichthoudende autoriteit uitoefent krachtens artikel 28 van die richtlijn (punt 49 van het arrest).

- 33 In zijn arrest heeft het Hof geoordeeld dat artikel 2, onder a), van de richtlijn gegevensbescherming aldus moet worden uitgelegd dat, in omstandigheden als die van het hoofdgeding, de door de kandidaat geformuleerde schriftelijke antwoorden op een beroepsexamen en de eventuele opmerkingen van de examinator bij deze antwoorden, persoonsgegevens in de zin van die bepaling vormen.

Noodzaak van een prejudiciële beslissing

- 34 Volgens de Itä-Suomen hallinto-oikeus heeft de onderhavige zaak betrekking op de uitlegging van het begrip „persoonsgegevens” in artikel 4, punt 1, van de algemene verordening gegevensbescherming en het in artikel 15, lid 1, van de verordening bedoelde recht van de betrokkene op inzage in de hem betreffende persoonsgegevens die door de verwerkingsverantwoordelijke zijn verzameld.
- 35 De door de algemene verordening gegevensbescherming gewaarborgde eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer vereist dat persoonsgegevens overeenkomstig artikel 5, lid 1, onder a), van de algemene verordening gegevensbescherming worden verwerkt op een wijze die ten aanzien van de betrokkene rechtmatig, behoorlijk en transparant is, en overeenkomstig artikel 5, onder f), van hetzelfde lid aldus worden verwerkt dat een passende beveiliging ervan gewaarborgd is en dat zij onder meer beschermd zijn tegen ongeoorloofde of onrechtmatige verwerking. Voorts is de verwerkingsverantwoordelijke volgens lid 2 van dit artikel verantwoordelijk voor de naleving van lid 1 en moet hij deze kunnen aantonen („verantwoordingsplicht”). Om aan zijn verantwoordingsplicht te voldoen, treft de verwerkingsverantwoordelijke overeenkomstig artikel 24, lid 1, van de algemene verordening gegevensbescherming passende technische en organisatorische maatregelen om te waarborgen en te kunnen aantonen dat de verwerking in overeenstemming met de algemene verordening gegevensbescherming geschiedt. Om deze redenen verzamelen de verwerkingsverantwoordelijken loggegevens over de personen die de persoonsgegevens van de betrokkenen hebben verwerkt en over [het tijdstip van] de verwerking van de persoonsgegevens.
- 36 Volgens artikel 15 heeft de betrokkene het recht om van de verwerkingsverantwoordelijke uitsluitel te verkrijgen over het al dan niet verwerken van hem betreffende persoonsgegevens en, wanneer dat het geval is, om inzage te verkrijgen van die persoonsgegevens, de verwerkingsdoeleinden, de betrokken categorieën van persoonsgegevens en van de ontvangers of categorieën van ontvangers. Uit dit artikel kan echter niet worden opgemaakt of de gegevens

die de verwerkingsverantwoordelijke krachtens zijn verplichting uit hoofde van artikel 24, lid 1, van de verordening heeft verzameld, waaruit de identiteit van de personen die de persoonsgegevens van de betrokkenen hebben verwerkt en het tijdstip van verwerking van de persoonsgegevens van de betrokkenen blijken, moeten worden beschouwd als informatie in de zin van artikel 15, lid 1, waartoe de betrokkene een recht van toegang heeft, of uitsluitend als persoonsgegevens van de personen die de persoonsgegevens hebben verwerkt, waartoe de betrokkene geen recht van toegang heeft.

- 37 Overweging 9 van de algemene verordening gegevensbescherming bevat de vaststelling dat de doelstellingen en beginselen van richtlijn 95/46/EG overeind blijven, maar dat de richtlijn niet heeft kunnen voorkomen dat gegevens in de Unie op gefragmenteerde wijze worden beschermd, dat er rechtsonzekerheid heerst of dat in brede lagen van de bevolking het beeld bestaat dat met name online-activiteiten aanzienlijke risico's voor de bescherming van natuurlijke personen inhouden. Verder staat in overweging 10 dat moet worden gezorgd voor een in de gehele Unie coherente en homogene toepassing van de regels inzake bescherming van de grondrechten en de fundamentele vrijheden van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens.
- 38 In de onderhavige zaak rijst de vraag of J.M. daadwerkelijk de mogelijkheid heeft om zich te vergewissen van de rechtmatigheid van de verwerking van zijn persoonsgegevens. Aan de hand van de verzamelde loggegevens van gebruikers wordt ook duidelijk dat de verwerkte persoonsgegevens gecontroleerd zijn (inhoudsfactor) en waarschijnlijk raakt het gebruik ervan zijn rechten uit hoofde van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer (invloedsfactor). Het recht van inzage van de betrokkene is een wezenlijk onderdeel van de rechten die de betrokkene worden gewaarborgd door de algemene verordening gegevensbescherming en de uitoefening van dit recht gaat vaak vooraf aan de uitoefening van andere rechten uit de algemene verordening gegevensbescherming, zoals bijvoorbeeld het in hoofdstuk VIII geregelde beroep. Daarom is bijvoorbeeld louter het bij artikel 77 van de algemene verordening gegevensbescherming aan iedere betrokkene toegekende recht om een klacht in te dienen bij een toezichthoudende autoriteit ontoereikend om alle voornoemde rechten van de betrokkene op uniforme wijze in de Europese Unie te waarborgen. De prejudiciële beslissing van het Hof is noodzakelijk, omdat uit de algemene verordening gegevensbescherming niet duidelijk blijkt of de betrokkene alleen over een recht van toegang tot zijn eigen klantgegevens als zodanig en eventuele bijbehorende opmerkingen beschikt, dan wel of hij ook een recht heeft op mededeling van informatie over wie, wanneer en met welk doel zijn klantgegevens heeft verwerkt. In deze zaak moet de verhouding tussen degenen die de gegevens hebben verwerkt enerzijds en de betrokkene die zijn recht van inzage uitoefent anderzijds worden beoordeeld. Wanneer de rechten van de betrokkenen om inlichtingen over verschillende door de verwerkingsverantwoordelijke verzamelde gegevens te verkrijgen, per lidstaat verschillen, worden zij op grond van hun woonplaats en nationaliteit verschillend behandeld.

- 39 Ook de nationale toezichhoudende autoriteit, oftewel de adjunct-toezichhouder van het Tietosuojavaltuutetun toimisto, pleit ervoor om het Hof in casu te verzoeken om een prejudiciële beslissing.
- 40 De Itä-Suomen hallinto-oikeus heeft de behandeling van de zaak geschorst en het Hof krachtens artikel 267 VWEU verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:
1. Moet het recht van inzage van de betrokkene krachtens artikel 15, lid 1, van de algemene verordening gegevensbescherming juncto [het begrip] „persoonsgegevens” in de zin van artikel 4, punt 1, van deze verordening aldus worden uitgelegd dat gegevens die door de verwerkingsverantwoordelijke zijn verzameld, waaruit blijkt wie de persoonsgegevens van de betrokkene op welk tijdstip en voor welk doel heeft verwerkt, geen gegevens zijn waartoe de betrokkene een recht van toegang heeft, met name omdat het om gegevens gaat die verband houden met de werknemers van de verwerkingsverantwoordelijke?
 2. Indien het antwoord op de eerste vraag bevestigend luidt en de betrokkene op grond van artikel 15, lid 1, van de algemene verordening gegevensbescherming geen recht van toegang tot de in de eerste vraag genoemde gegevens heeft, omdat zij geen „persoonsgegevens” van de betrokkene in de zin van artikel 4, punt 1, van de algemene verordening gegevensbescherming zijn, moeten in casu dan nog de gegevens in aanmerking worden genomen waartoe de betrokkene krachtens artikel 15, lid 1, onder [a) tot en met h)] een recht van toegang heeft:
 - a. Welke uitlegging moet, in het licht van de omvang van het recht van inzage van de betrokkene, worden gegeven aan het verwerkingsdoel in de zin van artikel 15, lid 1, onder a), met andere woorden kan het verwerkingsdoel ten grondslag liggen aan een recht van inzage in de door de verwerkingsverantwoordelijke verzamelde loggegevens van gebruikers, zoals inlichtingen over persoonsgegevens van degenen die de persoonsgegevens van de betrokkene hebben verwerkt en over het tijdstip waarop en het doel waarvoor de persoonsgegevens zijn verwerkt?
 - b. Kunnen degenen die de klantgegevens van J.M. hebben verwerkt, in dit verband onder bepaalde voorwaarden worden aangemerkt als ontvangers van de persoonsgegevens in de zin van artikel 15, lid 1, onder c), van de algemene verordening gegevensbescherming, over wie de betrokkene informatie zou mogen opvragen?

3. Is het voor de procedure van belang dat de zaak betrekking heeft op een bank die een gereguleerde activiteit uitoefent, of dat J.M. tegelijkertijd zowel werkzaam was voor de bank als een klant van haar was?
4. Is het voor het onderzoek van de voornoemde vragen van belang dat de gegevens van J.M. zijn verwerkt vóór de inwerkingtreding van de algemene verordening gegevensbescherming?

[OMISSIS]

WERKDOCUMENT